

Efterträdare till Gripen 2045 – seminarium 31 augusti 2023

Seminariet hölls av Oscar Bladh, Systemstrateg för Stridsflyg vid FMV. Det är föredragshållarens egna tankar, reflektioner och åsikter som presenterades.

Idag har vi JAS 39C/D som skall vidmakthållas till åtminstone 2035. JAS 39E kommer att förbandsintroduceras under 2027 och avses leva till 2060. Dagens dimensionering bygger på 120 st JAS 39 i 6 st flygdivisioner.

Beslutsläget för efterträdare till JAS 39 är att FM gjorde en hemställan 2023-01-27 om bemyndigande att genomföra förberedande verksamhet inför ett Vägval inom materielområdet stridsflyg. Regeringen beslutade 2023-07-06 om en konceptfas. Beslutet ger inte några preciserade beslutstidpunkter och avgränsar inte om det ska vara ett bemannat eller obemannat system. Handlingsfrihet ska bibehållas och kompetens byggas upp vid industrin, FMV och FOI.

Senast Sverige var i ett liknande beslutsläge var runt 1980, inför beslutet 1982 om anskaffning av JAS 39. Ungefär som då är de principiella försörjningslösningarna:

1. Nationellt utvecklat stridsflygssystem
2. Stridsflygssystem utvecklat i internationellt samarbete
3. Anskaffning av utländskt stridsflygssystem

Det blir ett omfattande arbete som innehåller många utmaningar. Behovsbilden är osäker; när ska systemet vara operativt, hur många flygplan ska Sverige ha efter 2040, hur ser den framtida försvarsekonomi ut etc. År 1982 då JAS-beslutet togs var Försvarsanslaget drygt 3 % av BNP.

Ett flygsystem måste också samverka med många andra system, i luften, på marken och på sjön. Hur ser dessa ut i framtiden? Oscar avslutade med några reflektioner, bland annat:

- Vilka slutsatser, om några, kan dras från kriget i Ukraina?
- Sverige har inte utvecklat ett nytt stridsflygssystem sedan JAS 39A/B (beslut 1982)
- Livscykeln för ett stridsflygssystem är storleksordningen 50 år
- Hur ska systemet utvecklas under livslängden?
- Vad innebär NATO-medlemskapet?
- När blir rymden ett problem?

Seminariet hölls i konferensrum Borlänge i Kista, sändes via länk till Umeå och via Skype hem till många intresserade medlemmar. Det var ca 45 deltagare totalt.